თორნიკე შარაშენიძე

დიპლომატიის ისტორია

1920–1939

სულაკაურის
გამომცემლობა

შინაარსი

თავი 1. ნახევრად დამარცხებული და ნახევრად გამარჯვებულები

„უწმინდური“ ალიანსი 7
ტრიუკების ოსტატის პირველი შემოსვლა 12
„ოკუპანტი“ უკან იხევს 20
ორნი ქალაქში 23
კობას ნაბიჯები სტალინობამდე 28
გედი, კიბორჩხალა და ქარიყლაპია 35

თავი 2. ორი იმპერია და მათი განსხვავებული გზები

მიძინებული გიგანტი 44
50 წელი და მისი განსხვავებული შედეგები 48
კომინტერნი და აზიელი ლენინი 57
ჩინური გაერთიანება 62

თავი 3. დასასრულის დასაწყისი

უბედურება მარტო არ მოდის ხოლმე 70
აღმოსავლური ტრაგედია დასავლური გაფორმებით 73
ტრიუკების ოსტატის საბოლოო შემოსვლა 79
პრაგმატული და მოჩვენებითი მშვიდობის მტრედები 84

თავი 4. ტრიუკების ოსტატი საქმეში

როგორ გავწყვიტოთ ჯაჭვი 94
ორი დაბრკოლება 98
შაბათ-კვირის ტრიუკები 105
შავი უბედურება რეალობაში 112

თავი 5. ახალი ბზარები

დუჩეს ოქრო 122
მაჟინოს ჩრდილში 125
დონ კარლოსიდან ფრანკომდე 131
არჩარევა ფაშისტურად და კომუნისტურად 140

თავი 6. ომი ევრაზიის ორთავ მხარეს

როდის დაიწყო მეორე მსოფლიო ომი 153
ევროპის ესპანური სარკე 163
კონსოლიდაცია გერმანულად 170

თავი 7. ვენიდან მიუნხენამდე

დაბრუნება სამშობლოში 180
ეული დემოკრატია და დამშოშმინებლები 188
შეთქმულება 194
კაპიტულაცია 198

თავი 8. პრაღიდან ვარშავისაკენ

პოსტმიუნხენი 213
ომის კორიდორი 220
უკანასკნელი კომედია რაიხსტაგში 226

თავი 9. ყველას გზა მოსკოვისაკენ მიდის

სტალინი 1939 წელს 235
ოთხმხრივი თამაში 241
იხვებზე მონადირეები 247
უწმინდური „ალიანსი“ 256

თავი 10. მეოთხე გაყოფის თავისებურებები

შოკი ევრაზიის ორთავ მხარეს 265
დაუსრულებელი ერთი კვირა 267
გამოცხადება 283

ბოლოთქმის მაგიერ 291

თავი 1. ნახევრად დამარცხებული და ნახევრად გამარჯვებულები

„უწმინდური“ ალიანსი

1922 წლის აპრილში გენუის გზას დაადგა საბჭოთა რუსეთის დელეგაცია საგარეო საქმეთა მინისტრ გიორგი ჩიჩერინის მეთაურობით. იმ ევროპელ დიპლომატებს, რომელთაც საბჭოთა კოლეგებზე ბრესტის ზავის შემდეგ ბევრი არაფერი სმენოდათ, დიდი სიურპრიზი ელოდათ. თუკი ბრესტში რუსეთს ექსცენტრიკული, უცნაურად ჩაცმული და გაუგებარ თემებზე მოსაუბრე ბოლშევიკები წარმოადგენდნენ მსოფლიო რევოლუციაზე მეოცნებე ტროცკის მეთაურობით, ახლა მათი ადგილი ნორმალურ ადამიანებსა და ტიპურ ევროპელ დიპლომატებს დაეკავებინათ. თავად ჩიჩერინი, მართალია, ერთი მხრივ, მარქსისტი და რევოლუციის მოტრფიალე, მაგრამ, მეორე მხრივ, არისტოკრატული წარმოშობის პროფესიონალი დიპლომატი იყო, პოლიგლოტის ნიჭით დაჯილდოვებული, მუსიკის გურმანი და მოცარტის შემოქმედებაზე წიგნის ავტორი.

გენუაში დიდი კონფერენცია უნდა გამართულიყო, რომლის მთავარი შემოქმედიც ინგლისის პრემიერ-მინისტრი ლოიდ-ჯორჯი გახლდათ. ომის დამთავრებიდან არც ისე დიდი დრო იყო გასული და ევროპა ეკონომიკური კრიზისიდან კვლავაც ვერ გამოდიოდა. ომი განსაკუთრებით ძვირი დაუჯდა ინგლისს – მან არა მხოლოდ დიდძალი ვალები დაიდო (ამას ვერც საფრანგეთი ასცდა), არამედ მსოფლიო ბანკირის სტატუსიც დაკარგა. ტერიტორიითა და რესურსებით ღარიბი ინგლისისათვის ეს მეტად მტკივნეული დარტყმა იყო, მით უმეტეს, რომ აღარც მისი იმპერია გახლდათ ის, რაც ომამდე – დომინიონთა ნაწილმა რეალურად დამოუკიდებლობა მოიპოვა, დარჩენილის კონტროლი კი საკმაოდ ჭირდა. ინგლისი ვეღარც ზღვაზე ლიდერობდა – აქ მას უკვე ოფიციალურად გაუთანაბრდა მსოფლიოს ახალი ბანკირი, ამერიკა. ფლოტიცა და იმპერიაც ძვირ სიამოვნებად იქცა და, შესაბამისად, ლოიდ-ჯორჯის მთავრობა იძულებული იყო, უპირველესად ეკონომიკაზე ეფიქრა. საამისოდ ინგლისი, ჯერ კიდევ ერთი წლით ადრე, იმაზეც კი წავიდა, რომ

დასავლეთისგან იზოლირებული საბჭოთა რუსეთი დე ფაქტო აღიარა და მასთან სავაჭრო შეთანხმება დადო. იმ დროისათვის უკვე აშკარა გახდა, რომ რუსეთი კომუნისტებს დარჩათ, ამიტომაც პრანჭვას აზრი აღარ ჰქონდა და ინგლისელებმაც გადაწყვიტეს, ყველასათვის დაესწროთ.

ცხადია, ეს ყველაფერი ინგლისელების გარდა სხვებსაც ესმოდათ და ანტანტის უმაღლესმა საბჭომ 1922 წლის დასაწყისში განიზრახა, მოეწვია კონფერენცია რომელზეც ბოლოს და ბოლოს მოუხმობდნენ როგორც რუსეთს, ასევე დამარცხებული ბლოკის სახელმწიფოებსაც, მათ შორის გერმანიას. კონფერენციას ძირითადად ეკონომიკური საკითხები უნდა განეხილა. ასეთი საკითხებიდან ყველას უპირველესად აწუხებდა გერმანიის მიერ გადასახდელი რეპარაციები და რუსეთის ვალები. ორივე საკითხში პრობლემები იყო. საბჭოთა რუსეთის მთავრობა იმპერიის დროინდელ ვალებს არაფრით არ აღიარებდა და ასევე არ სურდა კომპენსაციის გადახდა უცხოელებისგან მიტაცებული ქონების სანაცვლოდ. ხოლო რაც შეეხება გერმანიას, მან 1921 წლის მაისში რეპარაციის პირველი ნაწილი, 250 მილიონი დოლარი, როგორღაც გადაიხადა, მაგრამ ეს იყო და ეს. გრაფიკით მას კიდევ ყოველი წლის დასაწყისში 500 მილიონის გადახდა უწევდა. დადგა 1922 წელი და აშკარა გახდა, რომ გამარჯვებულები გერმანიისგან ამ ფულს ვერ მიიღებდნენ – ქვეყანას ამის არც შესაძლებლობა გააჩნდა და არც, მით უმეტეს, სურვილი. ფრანგები საპასუხოდ ბევრს ვერაფერს ახერხებდნენ, რადგან გერმანია ლონდონის ფარული მხარდაჭერით სარგებლობდა (იქ ომში დამარცხებული ქვეყანა დიდ პრობლემად აღარ ესახებოდათ). ამავე დროს, ფრანგებს ისიც კარგად ესმოდათ, რომ გერმანიაზე დაკისრებული რეპარაციები არარეალისტური და უსამართლო იყო. ამიტომ, რაც უნდა უცნაურად ჩანდეს, ფრანგებისავე მოთხოვნით გენუის კონფერენციის დღის წესრიგში რეპარაციების საკითხი ოფიციალურად არ შეუტანიათ – ასეთ შემთხვევაში ჩნდებოდა საშიშროება, რომ რეპარაციებს შეამცირებდნენ, გერმანია მათ უმტკივნეულოდ გადაიხდიდა, მალე ისევ დადგებოდა ფეხზე და შურს იძიებდა.

ეს იყო ფრანგების კოშმარი, რომელთან ბრძოლის ყველაზე ნაღდ იარაღად მათ ისევ გაბერილი რეპარაციები წარმოედგინათ – სანამ გერმანია მათ იხდიდა, ფეხზე დადგომის არავითარი შანსი არ ჰქონდა. სხვა რამის დიდი იმედი პარიზში არ ჰქონდათ, მათ შორის – არც 1920-21 წლებში გაფორმებული ალიანსებისა და ე.წ. მცირე ანტანტის იმედი. ამ

პერიოდში საფრანგეთის მოკავშირეებად იქცნენ ბელგია და პოლონეთი. პოლონეთმა რუმინეთთანაც გააფორმა ალიანსი. გარდა ამისა, ორმხრივი ურთიერთშეთანხმებები გააფორმეს იუგოსლავიამ, ჩეხოსლოვაკიამ და რუმინეთმა. სწორედ ამ სამი სახელმწიფოს კავშირს ეწოდა მცირე ანტანტა. თავდაპირველი ჩანაფიქრით იგი უნგრეთის შესაკავებლად იყო მიმართული და, თუ საქმე მოითხოვდა, წესით, გერმანიის წინააღმდეგაც უნდა ემოქმედა. მაგრამ ომის მძიმე გამოცდილების გათვალისწინებით, ეს ყველაფერი ქაღალდზეც კი არ ჩანდა დიდ მიღწევად. პოლონეთი მცირე ანტანტასთან ერთადაც კი ვერ გაუტოლდებოდა რუსეთის იმპერიას, რომელიც აღარც ძველი სახით არსებობდა და აღარც საფრანგეთის მოკავშირე იყო. ცხადია, საბჭოთა რუსეთთან ფრანგებს მოლაპარაკება შეეძლოთ, მაგრამ კომუნისტების საშინელი იმიჯიდან გამომდინარე, ამას ვერ ბედავდნენ და არც დიდი იმედი ჰქონდათ იმისა, რომ რევოლუციური იდეალებით შეპყრობილი მოსკოვი მათთან ალიანსს გააფორმებდა.

რუსებისა და გერმანელების მოწვევით ორი კურდღლის დაჭერის შანსი ჩნდებოდა: მიუხედავად იმისა, რომ კონფერენცია ვალების საკითხს ოფიციალურად არ ეხებოდა, რუსეთს მაინც შეეძლო რეპარაციებში თავისი წილი მოეთხოვა (ამას ვერსალის სამშვიდობო ხელშეკრულება ითვალისწინებდა კიდეც). ამგვარად, გერმანია დიპლომატიურ იზოლაციაში აღმოჩნდებოდა და გადახდის გრაფიკს დაუბრუნდებოდა. ოღონდ ამ პრივილეგიის სანაცვლოდ რუსეთს საკუთარი ვალების აღიარება მოუწევდა. მოკლედ, რუსეთი და გერმანია ერთმანეთის წინააღმდეგ უნდა გამოეყენებინათ.

მაგრამ ჩიჩერინი ჯერ კიდევ გენუამდე ეცადა, ყველაფერი პირიქით მომხდარიყო. მისი დელეგაცია ჯერ 29 მარტს რიგას ესტუმრა, სადაც ადგილობრივ კონფერენციაში ლატვიელების გარდა პოლონელები და ესტონელები მონაწილეობდნენ. კონფერენციას განსაკუთრებული შედეგი არ მოჰყოლია, მაგრამ რუსებმა სიმბოლურად მაინც ჩაიწერეს თავიანთ აქტივში დიალოგი იმ ქვეყნებთან, რომლებიც სწორედ რომ ანტიკომუნისტური ფრონტის წარმომადგენლებად განიხილებოდნენ. ამის შემდეგ დელეგაცია ბერლინში ჩავიდა და გერმანელებს ორმხრივი აღიარება და პრეტენზიებზე უარის თქმა შესთავაზა. გერმანიის საგარეო საქმეთა მინისტრმა ვალტერ რატენაუმ საპასუხოდ შემხვედრი წინადადება წამოაყენა, რომელიც გერმანიისათვის ეკონომიკურ პრივილეგიებს ითვალისწინებდა. რუსებისათვის აშკარა გახდა, რომ

გერმანელებს უბრალოდ არ სურდათ, გენუის კონფერენციამდე ისეთი საკამათო ნაბიჯი გადაედგათ, როგორიც იყო საბჭოთა რუსეთის ფორმალური აღიარება, და წინადადებაზე უარის სათქმელად მიზეზს ეძებდნენ. შედეგად, ჩიჩერინი ბერლინიდან ხელცარიელი, მაგრამ კარგად ინფორმირებული წავიდა.

გენუაში კი თავიდან ჩიჩერინის ნაცვლად თვით ლენინს ელოდნენ. მაგრამ მოსკოვში გადაწყვიტეს, რომ საბჭოთა ბელადისათვის არც ისე უსაფრთხო იქნებოდა ევროპაში გამგზავრება – იქ საკმარისზე მეტად იყვნენ ძველი რეჟიმის მომხრეები და წარმომადგენლები, რომლებიც შურისძიებაზე ოცნებობდნენ. ლენინი მოსკოვში დარჩა (და საბჭოთა პროპაგანდამ ისე გააფორმა, თითქოს ეს „მშრომელი ხალხის დაჟინებული მოთხოვნით“ მოხდა), მაგრამ ჩიჩერინს იქიდან აკონტროლებდა და უბრძანებდა, არავითარ შემთხვევაში არ დათანხმებულიყო ვალების აღიარებაზე. მისი აზრით, კარგი იქნებოდა, თუკი კონფერენცია საერთოდ ჩაიშლებოდა კიდეც, ოღონდაც ეს ისე უნდა მომხდარიყო, რომ რუსეთის დელეგაციას არ დაბრალებოდა. თავად ჩიჩერინი კი ლენინს ურჩევდა, რომ რუსეთს თეორიულად ეღიარებინა ვალები, რის სანაცვლოდაც იგი ევროპისგან დიპლომატიურ აღიარებას და ასევე მეტად საჭირო სესხებს მიიღებდა, ვალების გასტუმრებას კი მაქსიმალურად გააჭიანურებდა. მაგრამ ბელადი შეუვალი იყო: არანაირი კომპრომისი ბურჟუებთან და იმპერიალისტებთან.

სანამ გენუაში ჩასულები უშუალოდ ვალების საკითხის განხილვას შეუდგებოდნენ, ჩიჩერინმა კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი ნაბიჯი გადადგა, რომელსაც თავად კონფერენციის შედეგებზე დიდი გავლენა ვერ მოუხდენია, მაგრამ, სამაგიეროდ, სათავე დაუდო საბჭოთა დიპლომატიისა და პროპაგანდის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს მიმართულებას – მშვიდობის მტრედის თამაშს. რუსეთი ყველას საყოველთაო განიარაღებასა და მშვიდობას სთავაზობსო, – აცხადებდა ჩიჩერინი. ეს გზავნილები არა იმდენად დასავლეთის მთავრობებზე, რამდენადაც რიგით მოქალაქეებზე იყო გათვლილი. რუსეთი მათ თვალში მშვიდობიან ქვეყნად უნდა წარმოჩენილიყო, რის შედეგადაც დასავლეთის მთავრობებს მოსკოვის წინააღმდეგ აგრესიულ პოლიტიკაზე უარის თქმა მოუწევდათ, ანგარიშს გაუწევდნენ რა თავიანთ მოქალაქეებსა და საზოგადოებრივ აზრს. იმ პერიოდში საბჭოთა რუსეთი სუსტი და იზოლირებული იყო, მის ხელისუფლებას დასავლური ინტერვენციის გულწრფელად ეშინოდა და, შესა-

ბამისად, მშვიდობის ქადაგებასა და პროპაგანდას ნამდვილად ჰქონდა გამართლება და აზრი. თუმცა ეს პროპაგანდა მოგვიანებითაც გაგრძელდა (როცა უკვე მოსკოვს ძნელად თუ ეშინოდა ვინმესი) და საბჭოთა კავშირის არსებობის ბოლომდე არ შეწყვეტილა. მთელი მსოფლიოს მშრომელთა დამცველისა და, ამავე დროს, მშვიდობის მტრედის როლი ერთობ მომგებიანი იყო.

გენუაში ამ პროპაგანდამ დიდხანს ვერ იმუშავა, რადგან იქაურ აუდიტორიას არა რიგითი მოქალაქეები, არამედ გამოცდილი პოლიტიკოსები და დიპლომატები წარმოადგენდნენ. კონფერენციის მეორე დღესვე (11 აპრილი, სამშაბათი) მშვიდობის მტრედის ეფექტმა გაიარა და ჩიჩერინს საქმეზე საუბარი და ვალების აღიარება მოსთხოვეს. რუსული დელეგაცია მარტო აღმოჩნდა ინგლისელების, ფრანგების, იტალიელებისა და ბელგიელების პირისპირ. რუს მინისტრს დრო გაჰყავდა და როცა ძალიან გაუჭირდა, მოიმიზეზა, რომ მოსკოვიდან სჭირდებოდა თანხმობის მიღება. ამასობაში, შაბათ-კვირა დადგა...

ეს დღეები ჩიჩერინზე არანაკლებ მძიმე რატენაუსთვის გამოდგა. გერმანელთა მინისტრი და მისი დელეგაციის წევრები ძალიან ნერვიულობდნენ იმ ფაქტზე, რომ ინგლისელები, ფრანგები და რუსები მათ გარეშე ხვდებოდნენ ერთმანეთს. შეხვედრებიდან გაურკვეველი ხმები გამოდიოდა და რატენაუს სრული საფუძველი ჰქონდა ეფიქრა, რომ ომის დროინდელი მოკავშირეები გერმანიის ხარჯზე მიაღწევდნენ რაიმე შეთანხმებას. ამიტომ, როცა 15 აპრილის გვიან საღამოს მის დელეგაციას მოულოდნელად რუსები დაუკავშირდნენ და შეხვედრა სთხოვეს, მინისტრს ბევრი არ უფიქრია. მეორე დღესვე რუსები და გერმანელები გენუის ახლოს მდებარე ქალაქ რაპალოში შეიყარნენ და სწრაფად გააფორმეს ის შეთანხმება, რომელზეც ჯერ კიდევ ბერლინში მსჯელობდნენ: ერთმანეთის აღიარება და პრეტენზიებზე უარის თქმა. რუსეთის სახით გაჩნდა სახელმწიფო, რომელიც გერმანიისგან რეპარაციებს არ ითხოვდა; მეორე მხრივ, გერმანიის სახით გაჩნდა სახელმწიფო, რომელიც რუსეთისგან ვალებს არ ითხოვდა. ეს ფაქტი მომავალში ორივეს პოზიციას გააძლიერებდა.

რაპალოში დაგეგმილი შეხვედრის შესახებ ლოიდ-ჯორჯმაც შეიტყო, რომელიც კონფერენციის პირველი დღეებიდან მოყოლებული, გერმანელებს რატომღაც დიდ ყურადღებას არ აქცევდა. ინგლისის პრემიერ-მინისტრმა იაზრა, რაც უნდა მომხდარიყო და რატენაუ სასწრა-

ფოდ თავისთან მიიპატიჟა. ეს უკანასკნელი წამით შეყოყმანდა, მაგრამ შემდეგ, როგორც იტყვიან, ხვალინდელ ქათამს დღევანდელი კვერცხი არჩია და ხელი მოაწერა მოსკოვთან შეთანხმებას, რომელსაც ნამდვილი ბომბის ეფექტი ჰქონდა. ინგლისურმა პრესამ იგი უწმინდურ ალიანსადაც კი მონათლა (მეტერნიხისეულ წმინდა ალიანსზე მინიშნებით). ისტერიკას აძლიერებდა ეჭვი, რომ რუსულ-გერმანული შეთანხმება საიდუმლო მუხლებსაც მოიცავდა. ეს ასე არ იყო, თუმცა შეთანხმებამ მხარეებს საშუალება მისცა, 20-იან წლებში ფარულად ეთანამშრომლათ მთელ რიგ სფეროებში. ვერსალის ხელშეკრულებით შეზღუდული გერმანელი სამხედროები რუსეთის ტერიტორიაზე წვრთნებს გადიოდნენ, ასევე ახალ შეიარაღებას ცდიდნენ და აწარმოებდნენ. სწორედ ასე ჩაეყარა საფუძველი გერმანიის შეიარაღებული ძალების სასწაულებრივ ფეხზე დადგომას ხელისუფლებაში ჰიტლერის მოსვლის შემდეგ.

გენუის კონფერენცია გაგრძელდა და კიდევ თვეზე მეტს გასტანა, მაგრამ მას დიდი აზრი აღარ ჰქონდა. ჩიჩერინი ახლა გაცილებით იოლად მანევრირებდა – პრობლემების განხილვაზე უარს კვლავაც არ ამბობდა, მაგრამ კონკრეტულ ვალდებულებებს არ იღებდა. საბოლოოდ გადაწყდა, რუსული საკითხი მომავალ კონფერენციაზე განეხილათ, რომელიც მალე ჰააგაში უნდა მოეწვიათ. ალბათ ლაპარაკიც არ ღირს იმაზე, რომ რუსებს ვერც ჰააგაში მოუხერხეს ვერაფერი. ის, რაც ვერ შეძლეს რაპალომდე, მით უმეტეს ვერ შეძლებდნენ რაპალოს შემდეგ. მით უმეტეს, რომ ამასობაში გერმანელები კიდევ უფრო გაჯიუტდნენ და მთელი ყურადღება მათზე გადავიდა.

ტრიუკების ოსტატის პირველი შემოსვლა

1919 წლის 12 სექტემბერს მიუნხენის ერთ-ერთ პატარა ლუდხანაში, ე.წ. გერმანიის მუშათა პარტიის შეკრებაზე მივიდა ერთი შეხედვით არაფრით გამორჩეული ადამიანი, რომლისთვისაც თავიდან დამსწრეებს არანაირი ყურადღება არ მიუქცევიათ. იგი შეკრებაზე არმიის პოლიტიკური დეპარტამენტის დავალებით გახლდათ მიგზავნილი. იმხანად ჯარი გერმანიაში სტაბილურობის ერთადერთი გარანტი იყო და სხვა ყველაფერთან ერთად საეჭვო პოლიტიკურ პარტიებსაც აკვირდებოდა. მიგზავნილი რამდენიმე საათი მოთმინებით ისმენდა პარტიის წევრთა გამოსვლებს, შემდეგ კი, როცა ერთ-ერთმა მათგანმა ბავარიის გერმა-

ნიისგან გამოყოფასა და ავსტრიასთან გაერთიანებაზე დაიწყო საუბარი, იგი უეცრად აენთო, სიტყვა მოითხოვა და სეპარატისტ გამომსვლელს თავს დაატყდა. მისმა გამოსვლამ დამსწრეები ნამდვილ შოკში ჩააგდო. ასეთ დამაჯერებელ, ასეთ ემოციურ ლაპარაკს ისინი პოლიტიკოსებისგან მიჩვეულნი არ იყვნენ და ეს, მით უმეტეს, მოულოდნელი იყო ვიღაც შემთხვევით შემოსწრებულისგან. განსაკუთრებით მონუსხულები ჩანდნენ პარტიის დამფუძნებლები – ანტონ დრექსლერი და დიტრიხ ეკარტი. პირველი მათგანი პროფესიით ზეინკალი გახლდათ, მეორეს კი გაცილებით საინტერესო ბიოგრაფია ჰქონდა: პოეტი, დრამატურგი, ჟურნალისტი და, რაც მთავარია, რასიზმის თეორიის მთავარი ავტორი.

ეკარტის თეორიის შინაარსი საკმაოდ მარტივი გახლდათ: არსებობდა არიელთა რასა, რომელიც წარმოშობით ატლანტიდიდან იყო. სილამაზითა და ჭკუით გამორჩეული ამ ხალხის შთამომავლებს დედამიწაზე ტევტონები ანუ, ძირითადად, გერმანელები წარმოადგენდნენ. მაგრამ, საუბედუროდ, არიულ რასას ასუსტებდა სხვა, უფრო დაბალ რასებთან, უპირველესად კი – ებრაელებთან, შერევა. ის, რაც გერმანიაში ხდებოდა, სწორედ ებრაელების და, ასევე, ბოლშევიკების ბრალი იყო, რომელთაც არიელთა განადგურება ჰქონდათ ჩაფიქრებული...

ეს გიჟური მოძღვრება არ გაჩნდებოდა, რომ არა პირველ მსოფლიო ომში დამარცხებით გამოწვეული შოკი და სასოწარკვეთა. საერთოდ, გერმანელებს სჩვეოდათ მძიმე განსაცდელისას ახალი და ორიგინალური თეორიების შექმნა, რომელთა მიზანიც ხალხისათვის გადარჩენის იმედის ჩასახვა იყო. ჯერ კიდევ 1807 წელს (ნაპოლეონის მიერ პრუსიის განადგურების შემდეგ) დაიწყო ცნობილმა ფილოსოფოსმა იოჰან ფიხტემ თავის ლექციებში საუბარი გერმანელი ხალხის უნიკალურობასა და განსაკუთრებულ მისიაზე. ფიხტე ფიხტე იყო და ამაზე შორს არ წასულა, მით უმეტეს, რომ პრუსია რამდენიმე წელიწადში გათავისუფლდა ფრანგული ოკუპაციისაგან. ეკარტი კი ტიპური კონსპიროლოგი გახლდათ და არა მხოლოდ ფიხტემდე უკლდა ბევრი, არამედ ფსიქიკური გადახრებიც აწუხებდა. ამას ისიც დაემატა, რომ გაერთიანებული და ზეამბიციური გერმანია ომში დამარცხებას გაცილებით უფრო რთულად ეგუებოდა, ვიდრე ამას შეეგუა ჯერ კიდევ პატარა პრუსია. აი, ამ ორი ფაქტორის შერწყმის შედეგად იშვა რასიზმის თეორია. ეკარტს კარგად ესმოდა, რომ არსებობდა საფრთხე, მისი მოძღვრება ცარიელ თეორიად დარჩენილიყო, თუკი ფართო მასებამდე მიტანა არ მოხერხდებოდა. ამ საქმეს კი,